

IN MEMORIAM: PĂRINTELE PROFESOR UNIVERSITAR DOCTOR NICOLAE NEAGA

Preot Ioan Florentin Jura

IN MEMORIAM: PRIEST UNIVERSITY PROFESSOR DOCTOR NICOLAE NEAGA

Abstract: The Holy Synod of the Romanian Orthodox Church, decided that the year 2021 be declared in the Romanian Patriarchate as the homage Year of the Romanian pastoral care outside Romania and the Commemorative Year of those asleep in the Lord; the liturgical and cultural value of the cemeteries, insisting that throughout this year to be remembered important personalities of the parishes that have contributed to the smooth running of the social and religious life of the time

Keywords: holy synod, decided, liturgical, remembered, personalities

„Senectute angelică și mesager al înțelepciunii”

S-a născut la 26 iulie 1902, în localitatea Răhău, județul Alba, iar sufletul său s-a înălțat la ceruri la 9 martie 2002, trupul fiind așezat în cripta de lângă altarul Paraclisului Bisericii Martirilor din Timișoara.

Studiile secundare le-a urmat la Gimnaziul german din Sebeș (1914-1918), Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov (1918-1919) și Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1919-1922), cele superioare la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1922-1926), iar doctoratul în anul 1933.

A fost trimis de mitropolitul Nicolae Bălan pentru studii de specializare – Vechiul Testament – la Facultatea de Teologie din Atena (1926 – 1927), apoi la Facultățile de Teologie Catolică și Protestantă din Strasbourg (1927 – 1928). A fost profesor suplinitor (1928), provizoriu (1933) și titular (1936) la catedra de Vechiul Testament și Limba ebraică de la Academia Teologică „Andreiană” din Sibiu, continuând să funcționeze la aceeași catedră și după transformarea Academiei în Institut Teologic de Grad Universitar (1948), până la pensionare (1973).

De asemenea a fost rector al Academiei și Institutului (1946-1952), a fost sfințit preot (1930), mai târziu hirotosit iconom stavrofor și protopop (1958), membru în Adunarea eparhială și în Consiliul eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Lucrările sale sunt prezentate de către părintele profesor universitar, doctor Mircea Păcurariu, în cartea „230 DE ANI DE ÎNVĂȚĂMÂNT TEOLOGIC LA SIBIU 1786 – 2016 „(se prezintă titlurile de la pag.372 -373).

Părintele profesor Nicolae Neaga a fost căsătorit cu Maria, născută Ieremia, al șaselea copil (din cei nouă), a protopopului Petru Ieremia și a preotesei Maria, din comuna Câlnic, de lângă Reșița.

A avut doi copii, primul născut, un băiețel, a decedat la vârstă fragedă, iar în anul 1935 s-a născut fiica Lucia (Pușa), profesoară de matematică în Timișoara, căsătorită cu profesorul Nicolae Negoescu, care i-au dăruit pe nepoata Anca, farmacistă în Arad.

Părintele profesor a locuit la Sibiu, pe Șoseaua Alba Iulia, nr. 16, într-o casă familială, înconjurată de o frumoasă grădină cu pomi fructiferi. După trecerea la cele veșnice a preotesei Maria, părintele profesor s-a mutat la Timișoara, locuind la fiica sa, pe B-dul Take Ionescu.

Din anul universitar 1993-1994, s-a întemeiat la Universitatea de Vest din Timișoara secția de Teologie ortodoxă în cadrul Facultății de Litere, Istorie și Teologie. La rugămintea vrednicului de pomenire, mitropolit Dr. Nicolae Corneanu, părintele profesor a acceptat cu bucurie să predea tinerilor teologi. La vârsta de 91 de ani, mic de statură, vioi, se urca în tramvaiul care-l ducea în Calea Buziașului, unde se afla pe atunci sediul secției de Teologie.

Tinerii teologi se gândeau la început că e un profesor prea în vârstă, dar nu regretau ulterior nimic, fascinați de cursurile profesorului, de „mierea” cuvintelor sale, de vastitatea și soliditatea cunoștințelor. Era un profesor modest, blând, răbdător; ajuta pe oricine, răspândea bunătate, înțelegere, iubire.

În dimineața zilei de 9 martie, 2002, se sfârșea viața lui pământească, iar sufletul său își începuse urcușul lin spre Tatăl Ceresc. Peste câteva luni ar fi împlinit 100 de ani.

Veșnica lui pomenire din neam în neam, vredincă de amintire, în veci să fie pomenirea lui!

Portretul Părintelui Profesor Nicolae Neaga – reliefat de scriitorii Eugen Dorcescu și Mirela-Ioana Dorcescu

Analizând însă impactul Părintelui Nicolae Neaga asupra propriei deveniri, Eugen Dorcescu vede în bonomul teolog un mesager al Domnului. De trei ori își exprimă această percepție:

- prin epitetul apreciativ *angelic*, din titlul unei scrisori, *Senectutea angelică*, scrisoare publicată în „Paralela 45” (1997) și introdusă apoi în volumul *Scrisori la un prieten* (Timișoara, Ed. Excelsior, 2000);

- printr-o metaforă *in praesentia*, într-o structură tipică definiției:

„În imensa și deșarta nebulă a lumii, Părintele Nicolae Neaga e un înger (s.n. – MID)” (30 iulie 1997). Acesteia i se adaugă o explicație: „Pentru el, viața e altfel decât pentru inșii din jur. Fiindcă el e altfel” (*Ibidem*). Cum altfel? Pur, candid, cu frăgezimea unui copil. Ideal pentru Împărăția lui Dumnezeu: „Senin, binevoitor, lipsit complet de patimi, purificat. [...] Mărunt de statură, cu tenul curat, ca de prunc” (*Ibidem*).

- printr-o metaforă *in absentia*, în urma unei identificări ontologice:

„Sunt fericit când mă aflu în preajma acestui *mesager al Înțelepciunii*” (*Scrisori la un prieten*, p. 10).

În paginile de jurnal, publicate sau inedite, ca și în epistola consacrată Părintelui Nicolae Neaga, se preamărește forța candorii celui „credincios până la sfârșit”, într-o lume urâtă, zbuciumată, chinuitoare. Poate că Părintele Neaga nu se lasă atins de neajunsurile ambianței, fiindcă el, precum Iisus, „nu aparține lumii acesteia”.

Vitalitatea lui, energia implicării, optimismul și entuziasmul tuturor întreprinderilor sale trezesc admirație, dar și uimire, făcând dificilă o tentativă de portretizare:

„... personalitate a cărei valoare îmi este cu neputință să o calific și care, la cei 96 de ani ai săi, e încă de față acolo unde Spiritul încearcă să se arate sub zgură și reziduuri...” (*Scrisori la un prieten*, p. 10).

Din relatările lui Eugen Dorcescu reiese că Părintele Nicolae Neaga se ivea, de cele mai multe ori, pe neașteptate în calea scriitorului. Oriunde ar avea loc, dialogurile lor sunt, de fiecare dată, pline de dragoste și armonie. Le caracterizează naturalețea, simplitatea și profunzimea. Absența oricărui gând ascuns. Bucuria.

„Ieri, îndreptându-mă spre Excelsior, l-am văzut în parc pe Părintele Nicolae Neaga. Am mers la el și am stat puțin de vorbă. Duminică a împlinit 96 de ani” (Îngerul *Adâncului*, 30 iulie 1997).

„Îl văd uneori, când e vreme frumoasă, contemplativ, împăcat, abstras și, evident, neobservat, pe o bancă, în parcul din centrul orașului. Mă alătur și conversăm câteva minute. Orice întâlnire de acest fel e purificatoare” (*Scrisori la un prieten*, p. 10).

După ce, din proprie inițiativă, Eugen Dorcescu stihuește și *Ecclesiastul*, este pătruns „până în măduvă” de spiritul acestuia. *Havel Havalim* descrie, în viziunea Poetului, întreaga existență umană. Amărăciunea se întetește pe măsură ce recitește, de numeroase ori, *Cartea lui Iov*, în ediții diferite, în vederea unui nou proiect literar. Dar, Părintele Neaga îi deturneză planurile.

„Ieri, înainte de ora 12, l-am întâlnit la Poșta Mare pe Părintele Nicolae Neaga. Mi-a spus că a trimis la revistă recenzia sa la *Ecclesiastul* în *versuri* și că va recomanda studenților cartea. Mi-a reprodus, privindu-mă atent cu ochii săi luminoși, finalul comentariului: «Autorul să continue cu celelalte cărți: *Pildele*»”.

Îndemnul clar, rostit cu „ochi luminoși”, din finalul acestei consemnări are valoarea unui sfat, a unui imbold duhovnicesc. Salutar. Eugen Dorcescu îi dă imediat ascultare. De altfel, este fericit să se știe călăuzit de Părintele Neaga. Are deplină încredere în cunoștințele sale, dar și în bunele intenții, în intuiția sa infailibilă, simțind că într-o asemenea persoană umană sălășluiește Dumnezeu. De altfel, el primește acest îndemn după o înfiorată așteptare. Îi apreciază, pe loc, justetea. Oportunitatea. Fiindcă Eugen Dorcescu a fost atras dintotdeauna de sentențe, în special de cele biblice, dar nu se gândise niciodată până atunci că le-ar putea stihui. Din acel moment a fost convins de reușită. A vibrat intens la gândul noului proiect, având certitudinea că Îngerul s-a arătat pentru a-l călăuzi spre bine, spre valoare.

„L-am ascultat, absorbit, mulțumindu-i, în gând, pentru sugestie. Da, voi stihui *Pildele*. Fără ezitări, fără prea multe amânări” (31 august 1997).

Acestei întreprinderi i se interpune doar scrierea acelei epistole-portret, închinată Părintelui Nicolae Neaga (v. *supra*). La succesiunea celor două evenimente, Poetul se referă în *Jurnal*:

„De azi-dimineață, am început stihuirea *Pildelor*. Ieri am scris *Despre senectutea angelică*, un portret al Părintelui Nicolae Neaga. L-am dus la «Renașterea»” (Îngerul *Adâncului*, 14 noiembrie 1997).

Misterul ființei ce apare din senin, în clipe de încercare, și indică direcția salvatoare, ascunde un sens transcendent. Alteritatea sa depășește orice așteptare omenească. Blajin, gentil, himeric, spiritualizat, Părintele Neaga îi însuflă Poetului o tărie și o determinare superioare celor experimentate până atunci:

„... părintele Neaga, apariție delicată, senină, comunicativă, de o distinsă și întăritoare sociabilitate, nu a rupt cătuși de puțin legăturile cu lumea, dar le-a înduhovnicit (s.a.- ED), le-a plasat acolo unde le e locul și menirea” (*Scrisori la un prieten*, p. 11).

Contrastul materie-spirit se adâncește pe măsură ce trec anii și Părintele pare a se decorporaliza, pare a fi doar duh:

„O *lumină*, totuși, în fața Poștei Mari – Părintele Profesor Nicolae Neaga. Are 98 de ani” (6 septembrie 1999, pagină inedită din *Jurnalul* lui Eugen Dorcescu).

Astfel încât, în universul discursiv metafizic, concluzia lui Eugen Dorcescu devine plauzibilă:

„În lumea noastră chinuită, agitată, bântuită de îndurerări diabolice, în nimicnicia vieții noastre delirante, Părintele Nicolae Neaga este un înger (s.n.-MID)” (*Scrisori la un prieten*, p. 11).